

Reykjavík 17. apríl 1996.

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis
Alþingi
150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. þ 120/1567
komudagur 18/4 1996

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, 372. mál, heildarlög.

Stjórn stéttarfélag sjúkraþjálfara hefur fjallað um bréf yðar dags 21. mars 1996 og gerir eftarfarandi athugasemdir við efni frumvarpsins. Varðandi frekari athugasemdir vísast í greinargerð frá Bandalagi háskólanna.

Frumvarpið er sett fram sem hluti af nýrri starfsmannastefnu ríkisins og er yfirlýstur tilgangur þess einkum (bls. 20): “að jafna réttarstöðu ríkisstarfsmanna og starfsmanna á hinum almenna vinnumarkaði, að auka sjálfstæði forstöðumanna ríkisstofnana og möguleika þeirra að taka ákvarðanir varðandi stjórnun og starfsmannahald, og að fella brott ýmis úrelt ákvæði úr l. nr. 38/1954 og færa önnur til nútímalegra horfs”.

Fráleitt er að halda því fram að frumvarpið jafni réttarstöðuna. Enn eru skyldur starfsmanna ríkisins mun meiri en annarra launamanna og þegar á heildina er litið er ekki dregið úr þeim heldur eru þær auknar á ýmsa vegu. Á hinum almenna vinnumarkaði hafa réttindi launamanna aukist hröðum skrefum, einkum í ráðningarsamningum einstaklinga og í kjarasamningum stéttarfélaganna. Engar hliðstæðar framfarir hafa átt sér stað hjá starfsmönnum ríkisins, enda eru þessi réttindi lögbundin og ríkisvaldið hefur hafnað að bæta réttindi starfsmanna sinna með jafnverðmætum breytingum og aðrir vinnuveitendur hafa samið um við starfsmenn sína í kjara- og ráðningarsamningum.

Starfsmenn ríkisins hafa þó þurft að sæta því að launum þeirra hefur verið haldið niðri um árabíl út af meintum mismun í ráðningarréttindum. Ráðningarréttindi ríkisstarfsmanna eru lögbundin og ríkisstarfsmenn hafa þess vegna ekki formlegan samningsrétt um þessi réttindi. Ef jafna ætti réttarstöðu starfsmanna ríkisins og annarra launamanna sýnist brýnast að veita stéttarfélögum starfsmanna ríkisins fullan samningsrétt um öll kjaramál félagsmanna sinna og fullburða samnings- og verkfallsrétt eins og öðrum stéttarfélögum til að fylgja eftir kröfum sínum.

Með frumvarpinu eru völd forstöðumanna aukin að því er varðar völd þeirra yfir starfsmönnum.

Þá segir að fella eigi brott ýmis “úrelt ákvæði” og færa önnur til “nútímalegra horfs”. Þar er trúlega fyrst og fremst vísað til þess að svipta á starfsmenn ríkisins nær öllu starfsöryggi og rétti til biðlauna ef staða viðkomandi er lögð niður og forgangs til starfsins ef það er stofnað á nýjan leik. Starfsöryggi launamanna, ríkisstarfsmanna sem annarra, er hvergi úrelt mál nema í starfsmannastefnu ríkisstjórnarinnar.

Starfsmannastefnan eins og henni er lýst á bls. 14-16 í athugasemdum með frumvarpinu snýst um að auka völd og ábyrgð stjórnenda gagnvart starfsmönnum með því að veita stjórnendum aukin völd til að segja upp starfsmönnum (nefnt “sveigjanleiki í starfsmannahaldi”) og taka upp geðþóttaákvæðanir um yfirborganir ofan á handónýtt launakerfi (nefnt “sveigjanleiki í launakjörum”), þ.e. að draga úr réttindum starfsmanna. Starfsmannastefnan snýst einnig um að gera meiri kröfur til og auka skyldur starfsmanna.

Verði frumvarpið óbreytt að lögum stríðir það beint eða óbeint gegn ýmsum ákvæðum stjórnarskrár Íslands og gegn ýmsum alþjóðlegum samþykktum sem Ísland hefur gerst aðili að.

Helstu áhrif á réttindi og skyldur starfsmanna

Helstu áhrif á réttindi almennra starfsmanna:

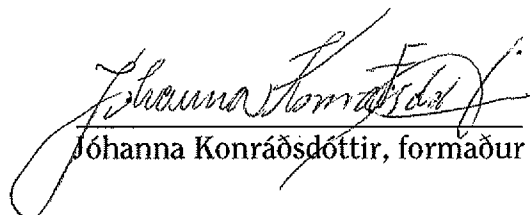
- Starfsöryggi (ráðningarfesta) að mestu afnumið
- Skipun sem ráðningarform afnumin
- Réttur nýrra starfsmanna til biðlauna afnuminn
- Réttur annarra starfsmanna til biðlauna skertur verulega
- Réttur til forgangs að sama starfi ef stofnað aftur afnuminn
- Réttur til fyrirframgreiddra launa afnuminn
- Réttur til yfirborgana skertur
- Veikindaréttur settur í uppnám
- Fæðingarorlofsréttur settur í uppnám
- Réttur til maka- og lausnarlauna settur í uppnám

Helstu áhrif á skyldur starfsmanna:

- Skylda að sæta framlengingu á uppsagnarfresti aukin
- Hverjum starfsmanni sett ný skylda: leiðbeiningarskylda
- Skyld að hlíta breytingu á starfi og sæta kjaraskerðingu eftir uppsagnarfrest
- Skylda starfsmanna að hlíta breytingum á starfi og þola skert starfskjör
- Skylda embættismanns að hlíta flutningum á milli embættis
- Skylda embættismanns að sinna vinnuskyldu á bótatíma vegna stöðumissis
- Sérstakar skyldur forstöðumanna vegna rekstrar og verkefna stofnunar

Í fréttatíma sjónvarps 10. apríl 1996 sagði forsætisráðherra um frumvarpið að réttindi núverandi starfsmanna yrðu óskert. Teljum við þetta ófullnægjandi þar sem réttindi nýrra starfsmanna yrðu lakari en þeirra sem nú eru í starfi hjá ríkinu.

F.h. stjórnar SSP,

Jóhanna Konráðsdóttir, formaður